

ODLUKA i NALAZI

Datum usvajanja: 11. novembar 2015. god.

Slučaj br. 2012-22

Desanka i Zoran Stanišić

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 11. novembra 2015. godine sa sledećim članovima:

Gđa Magda MIERZEWSKA, predsedavajući član
Gđin Guénaël METTRAUX, član
Gđa Katja DOMINIK, član

Uz asistenciju
G-din John J. RYAN, viši pravni službenik
Gđa Joanna MARSZALIK, pravni službenik
G-din Paul LANDERS, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2013. godine,

Nakon većanja, odlučila sledeće:

PROCEDURA

1. Žalba je registrovana 20. decembra 2012. godine.
2. Dana 07. juna 2013. godine, Komisija je odlučila da o žalbi obavesti šefa misije EULEX na Kosovu (čitaj: ŠM), i pozvala ga tom prilikom da podnese svoje komentare povodom žalbe pisanim putem. Takođe je odlučeno da se ispita osnovanost žalbe kao i njena prihvatljivost (shodno pravilu 30. par. 1. i 2. iz pravilnika o radu Komisije, u tekstu PRK).
3. ŠM je poslao svoje komentare 15. avgusta 2013. godine nakon čega su isti prosleđeni žaliocima radi njihovih naknadnih komentara.

4. Dana 06. septembra 2013. godine, žalinci su dostavili svoje komentare, koji su radi informisanja prosleđeni ŠM-u.
5. U odgovoru na komentare žalilaca, ŠM je dostavio naknadna zapažanja 04. februara 2014. godine.
6. Žalinci su 20. februara 2014. godine dali komentar na zapažanja ŠM-a.
7. ŠM je 25. avgusta 2014. godine dostavio naknadne podneske.
8. Žalinci su podneli svoje komentare 09. oktobra 2014. godine.
9. ŠM je odgovorio na komentare žalilaca 20. januara 2015. godine.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI SLUČAJA

Postupci u slučaju br. 1989-5/2011 (pretnje)

10. Podnosioci žalbe tvrde da su od 26. juna 2011. godine do 29. juna 2011. godine primili na svojim mobilnim telefonima negde oko 30 pretećih poziva. Navodi se da su ti telefonski pozivi bili u nekoliko navrata sa skrivenog broja, naročito u kasnim noćnim satima. Pozivi su uključivali i pretnje po život i upućivane su celoj porodici podnosilaca žalbe. Žalinci su sumnjali da je te telefonske pozive uputio izvesni S.P., politička figura visokog profila koji živi u Prištini. Žalinci tvrde da su pretnje usmerene ka njima kako bi ih učitali i primorali da se povuku iz nekoliko sudskih postupaka koji se vode protiv nekoliko pojedinaca, uključujući i političare sa Kosova. Ti postupci se odnose na slučajeve uzurpacije imovine koja pripada žaliocima, kao i slučaj otmice člana porodice žalilaca.
11. Između ostalog, žalinci su slučaj prijavili EULEX-u i kosovskoj policiji 07. jula 2011. godine, ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije i opštinskom javnom tužilaštvu u Prištini 08. jula 2011. godine.
12. Dana 25. avgusta i 08. septembra 2011. godine, žalinci su podneli dopune na njihove krivične prijave.
13. Dana 29. septembra 2011. godine, žalinci su obavešteni da su sve informacije koje su dostavili kosovskoj policiji povodom njihovog predmeta predstavljene opštinskom javnom tužiocu u Prištini koji je odgovoran da ispita slučaj. Nakon toga nenavedenog datuma, žalinci su obavešteni da je glavni tužilac opštinskog javnog tužilaštva u Prištini odlučio da pozove EULEX-ove tužioce da se bave slučajem.

14. Dana 30. januara 2012. godine, žalioци su obavješteni da je odlučeno da mešoviti tim tužilaca, i to EULEX-ov i kosovski tužilac, treba da preuzmu slučaj.
15. Dana 27. marta 2012. godine, EULEX-ov tužilac je dodeljen timu tužilaca mešovitog sastava da rade na slučaju, kako je i dogovoreno između glavnog opštinskog tužioca i EULEX-ovog tužioca.
16. Dana 11. maja 2012. godine, na zahtev srpskog tužioca, srpska policija (MUP) preko EULEX-ovog regionalnog službenika za vezu podnela je dokumente u vezi slučaja glavnom tužiocu EULEX-a radi daljeg postupka.
17. Dana 29. oktobra 2012. godine, EULEX-ov tužilac je dao ovlašćenje kosovskoj policiji uz zahtev da otkriju vlasnika telefonskog broja sa kog su upućene pretnje. Dana 01. novembra, on je od kosovske policije dobio izveštaj povodom ovog pitanja. EULEX tvrdi da na osnovu predmetnih dokumenata koje su dobili od lokalnog tužilaštva nije bilo tonskih zapisa ili transkripta telefonskih razgovora.
18. Dana 08. novembra 2012. godine, putem elektronske pošte žalioци su od EULEX-ovog tužioca primili zvanično obavještenje o odbacivanju krivične prijave. Obavješteni su da je tužilac odlučio da ne nastavi sa krivičnim gonjenjem, u skladu sa članom 208 par. 1. ZKPK-a ("nema opravdane sumnje da je određena osoba počinila navedeni krivični prekršaj"). Žalioци su takođe obavješteni o svom pravu da nastave sa krivičnim gonjenjem predmeta u svojstvu "privatnih tužilaca".
19. Dana 16. novembra 2012. godine, žalioци su podigli privatnu optužnicu Opštinskom sudu u Prištini.

Postupci u slučaju br. 3086-2/2011 (otmica i ostali prekršaji)

20. Dana 13. juna 2011. godine, žalioци su podneli krivičnu prijavu opštinskom javnom tužiocu u Prištini. Navodi su se odnosili na prekršaje povrede jednakog statusa građana Kosova, otmica (prvog žalioца), nezakonita uzurpacija nekretnina, i prevare. Ovi prekršaji su se navodno dogodili 01. jula 1999. godine.
21. Dana 02. februara 2012. godine, EULEX-ov tužilac je dodeljen mešovitom timu EULEX-ovih i kosovskih tužilaca koji rade na istrazi slučaja, shodno dogovoru postignutom između glavnog opštinskog tužioca i EULEX-a.
22. Tokom istrage nad datim slučajem mešoviti tim je ispitao dokumente koji se tiču sličnih navoda koje su žalioци prethodno podneli UNMIK-ovim tužilačkim organima. UNMIK-ov tužilac je 15. februara 2007. godine odbacio žalbu u vezi krađe i otmice. Dana 20. januara 2009. godine, okružni javni tužilac u Prištini odbacio je krivičnu prijavu u vezi navoda protivzakonitog uzurpiranja imovine, prevare i povrede

jednakog statusa građana Kosova, zbog zastarelosti tužilačkih postupaka. Ne navedenog datuma, potvrdni sudija opštinskog suda u Prištini odbacio je, za tri osobe, optužbe za otmicu a koje je drugi žalilac podneo u svojstvu subsidijarnog tužioca, a razlog je bio zastarelost slučaja. Dana 22. februara 2011. godine, opštinski sud u Prištini odbio je žaliočevu žalbu na tu odluku.

23. U pogledu gore navedenog, mešoviti tim tužilaca zaključio je da nije postojala opravdana sumnja da je prepoznatljiva osoba počinila krivične prekršaje o kojima je ovde reč i da dalja istraga od strane policije neće pružiti nikakve dalje informacije. Oni su takođe uzeli u obzir zakonsko ograničenje tj. zastarelost slučaja i princip *ne bis in idem* kada su doneli odluku da ne nastave postupak povodom ovog pitanja dalje.
24. Dana 05. novembra 2012. godine, žalioци su putem elektronske pošte od strane EULEX-ovog tužioca primili zvanično obaveštenje o odbacivanju krivične prijave. Obavešteni su da je tužilac odlučio da ne nastavi sa krivičnim gonjenjem, u skladu sa članom 208 par. 1. ZKPK-a ("nema opravdane sumnje da je određena osoba počinila navedeni krivični prekršaj"). Žalioци su takođe obavešteni o svom pravu da nastave sa krivičnim gonjenjem predmeta u svojstvu "privatnih tužilaca".

Postupci u slučaju br. 3985-8/2011 (falsifikovanje dokumenata i ostali prekršaji)

25. Dana 06. septembra 2011. godine, žalioци su podneli krivičnu prijavu opštinskom javnom tužiocu u Prištini. Navodi su se odnosili na falsifikovanje dokumenata, uključujući i zvanične dokumente, kršenje jednakog statusa građana Kosova, legalizacija lažnog sadržaja: žalioци navode da su ne identifikovane osobe namerno sakrile spise predmeta u vezi građanskog postupka u kom su bili umešani.
26. Dana 27. marta 2012. godine, EULEX-ov tužilac dodeljen je mešovitom timu lokalnih i EULEX-ovih tužilaca kako bi radili na ovom predmetu.
27. Tim tužilaca je zaključio da je evidentno da nije postojala opravdana sumnja da je određena osoba počinila krivične prekršaje i da dalja istraga od strane policije neće pružiti nikakvu zadovoljavajuću informaciju.
28. Dana 05. novembra 2012. godine, žalioци su putem elektronske pošte od strane EULEX-ovog tužioca primili zvanično obaveštenje o odbacivanju krivične prijave. Obavešteni su da je tužilac odlučio da ne nastavi sa krivičnim gonjenjem, u skladu sa članom 208 par. 1. ZKPK-a ("nema opravdane sumnje da je određena osoba počinila navedeni krivični prekršaj"). Žalioци su takođe obavešteni o svom pravu da nastave sa krivičnim gonjenjem predmeta u svojstvu "privatnih tužilaca".

II. ŽALBE

29. Podnosioci žalbe, u suštini tvrde da su tužioci EULEX-a kao i lokalni tužilac zloupotrebili svoj službeni položaj, ili su čak postupili na jedan nemaran način prema njima. Podnosioci žalbe su ponovili da su im bile upućene ozbiljne pretnje na račun njihovih života a od strane visokih zvaničnika vlade Kosova i lišeni svoje imovine i da EULEX-ovi tužioci nisu prikladno ispitali krivična dela počinjena nad njima.
30. Komisija će ispitati podneske žalilaca shodno članu 3. (zabrana mučenja), 8. (pravo na privatni život), 13. (pravo na efektivan pravni lek) i 14. (ne-diskriminacija) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (čitaj: Konvencija).

III. RELEVANTAN PRIMENLJIV ZAKON

Zajednička akcija

31. Članovi 2. i 3. *Zajedničke akcije Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. god. o Misiji vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX KOSOVO* (u daljem tekstu: Zajednička Akcija), za relevantne delove istih, glasi kao što sledi:

Član 2. Izjava misije

EULEX KOSOVO pomaže kosovskim institucijama, pravosudnim organima i organima gonjenja u njihovom napretku ka održivosti i odgovornosti i u budućem razvijanju i jačanju nezavisnog multietničkog pravosudnog sistema i multietničke policije i službe carine, obezbeđujući da ove institucije budu bez političkog uticaja i da su privržene međunarodno priznatim standardima i najboljoj evropskoj praksi.

EULEX KOSOVO će, u punoj saradnji sa Programima Pomoći Evropske Komisije, sprovesti svoj mandat putem praćenja, podučavanja i savetovanja, dok će zadržati određene izvršne nadležnosti.

Član 3. Zadaci

Kako bi ispunili izjavu misije navedenu u članu 2., EULEX KOSOVO će:

(a) nadgledati, pratiti i savetovati nadležne kosovske institucije u svim oblastima vezanim za šire polje vladavine prava (uključujući službu carine), zadržavajući određene izvršne nadležnosti;

...

(d) obezbediti da slučajevi ratnih zločina, terorizma, organizovanog kriminala, korupcije, među-etničkog kriminala, finansijskog/privrednog kriminala i ostala krivična dela budu pravilno istražena, krivično gonjena, da se donesu pravilne presude i iste budu sprovedene, u skladu sa zakonom na snazi, uključivanjem, gde je to potrebno, međunarodne istražitelje, tužioce i sudije zajedno sa kosovskim istražiteljima, tužiocima i sudijama ili samostalno, i preduzimanjem mera uključujući, ukoliko je potrebno, stvaranje struktura saradnje i koordinacije između policije i organa tužilaštva;

(e) doprinosi jačanju saradnje i koordinacije u celom pravosudnom procesu, naročito u oblasti organizovanog kriminala;

(f) daje doprinos borbi protiv korupcije, prevare i finansijskog kriminala;

Zakon o pravnoj nadležnosti

32. Zakon o nadležnostima, odabiru i raspodeli sudskih predmeta sudijama i tužiocima EULEX-a na Kosovu (br. 03/L-053, čitaj: Zakon o nadležnostima), naročito članovi 5., 7. i 8., reguliši integraciju i pravnu nadležnost sudija i tužilaca EULEX-a u sudski i tužilački sistem Kosova.

Član 5. Pravna nadležnost EULEX-ovih sudija u građanskim parnicama

5.1. Sudije EULEX-a određene za građanske parnice nadležne su za odabir i preuzimanje odgovornosti, po postignutom sporazumu sa predsednikom Skupštine sudija EULEX-a i u skladu sa modalitetima odabira i raspodele predmeta izrađenim od strane Skupštine sudija EULEX-a, u:

...

c) svakoj novoj ili tekućoj imovinskoj građanskoj parnici, uključujući izvršne procedure, a koje spadaju u nadležnost bilo kojeg suda na Kosovu, ukoliko postoji osnovana sumnja:

i) u pogledu pokušaja narušavanja nepristranosti ili samostalnosti lokalnog sudstva;

ii) da lokalno sudstvo nije voljno ili nije sposobno da pravilno postupi po predmetu; ili

iii) u pogledu ozbiljnog kršenja pravičnosti postupka.

Član 7. Opšta ovlašćenja EULEX-ovih tužilaca

7.1 Tužioci EULEX-a imaju ovlašćenje i odgovornost da izvršavaju funkcije svog tužilaštva, uključujući ovlašćenje za vođenje krivičnih istraga i preuzimanje odgovornosti za nove ili tekuće krivične istrage ili postupke, u okviru STRK-a ili tužilaštva u kojem je on/ona raspoređen/a od strane glavnog tužioca EULEX-a, a u skladu sa modalitetima ustanovljenim ovim Zakonom i od strane Skupštine tužilaca EULEX-a.

Član 8. Nadležnosti EULEX-ovih tužilaca na Kosovu

8.1 Tužioci EULEX-a nadležni su za istragu i gonjenje krivičnih dela koja su u isključivoj nadležnosti STRK-a, u skladu sa zakonom kojim je konstituiran STRK, i krivičnih dela, uključujući pokušaj i razne oblike saradnje u krivičnim delima, navedenih u svim tačkama paragrafa 3. Člana 3. ovog Zakona.

ZAKON

33. Žalioци tvrde da je EULEX svojim postupcima povredio članove 3., 8., 13. i 14. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava. Ove odredbe, u meri koliko je to relevantno, glase:

Član 3. Zabrana mučenja

Ni jedna osoba ne treba biti predmet mučenja ili nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.

Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života

1. Svi imaju pravo na poštovanje njihovog privatnog i porodičnog života, njihov dom i prepiske.

...

Član 13. Pravo na efektan pravni lek

Svaka osoba čija su prava i slobode, kao što je u ovoj Konvenciji navedeno, prekršena ima pravo na jedan efektan pravni lek pred državnim organima vlasti bez obzira da li su tu povredu izvršila lica koja su postupala po službenoj dužnosti.

Član 14. Zabrana diskriminacije

Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Podnesci od strane stranaka

34. U podnescima je ŠM naglasio nezavisan stav EULEX-ovih tužilaca koji je zagarantovan relevantnim odredbama Zajedničke Akcije iz 2008., EULEX-ovim OPLAN-om i zakonom o nadležnostima. On je izjavio da bi princip uvek trebao da bude uzet u obzir kada se vrši procena postupaka tužilaca u slučajevima koji se vode pred Komisijom.
35. ŠM je takođe naveo da su za sve slučajeve zvanične istrage bile otpočete, u meri u kojoj je bilo moguće osim kada je zastarelost bila u pitanju i princip *ne bis in idem*. Što se tiče tih prepreka, ŠM je konstatovao da se EULEX ne može smatrati odgovornim za bilo koje uočene greške u inicijalnim istragama koje je UNMIK vodio.
36. ŠM je naglasio da odbacivanjem krivičnih prijava žalilaca ne značilo da je samim tim i krivični postupak završen.
37. Komentarišući navode o kršenju člana 3. Konvencije, ŠM je rekao da dokazi koji su predstavljeni u ovom slučaju ne pokazuju da su žalisci bili ikada predmet maltretiranja što bi spadalo unutar skupa ove odredbe. Što se tiče proceduralnih aspekata člana 3., ŠM je mišljenja da je EULEX ispoštovao sve svoje pozitivne i proceduralne obaveze da istraži verodostojne navode o kršenju prava.
38. ŠM je ponovio isto obrazloženje kada je komentarisao navode o kršenju člana 8. Konvencije, tvrdeći da nema nikakve indicije da su prava žalilaca pod ovim članom povređena. Niti je EULEX odbacio svoje pozitivne obaveze da zaštiti ta prava.
39. ŠM je dalje izjavio da, prema svom mišljenju, nisu nastala odvojena pitanja shodno članu 13. Konvencije.
40. Što se tiče navoda o kršenju člana 14. Konvencije, ŠM je izjavio da nije potrebno odvojeno ispitivanje, pošto nije prikazano da su žalisci

pretrpeli bilo kakvu nejednakost u uživanju u svojim osnovnim pravima shodno članova 3., 8. ili 13.

41. U svom odgovoru na komentare ŠM-a, žalioци su u osnovi ponovili ono što su u prethodnoj prepisci naveli. Naveli su da je tokom bavljenja njihovim slučajevima EULEX prekršio njihovo pravo na pristup sudu.
42. Žalioци su ponovili svoje nezadovoljstvo u vezi načina na koji su EULEX-ovi tužioци komunicirali sa njima. Izjavili su da im je uskraćeno pravo da dobiju objašnjenje za odbacivanje njihovih krivičnih prijava i nije im dat pristup predmetnom spisu, što ih je sprečilo u daljem krivičnom gonjenju u svojstvu subsidijarnih tužilaca. Rekli su da su bili u lošijem položaju u poređenju sa svojim protivnikom, sa osumnjičenim, koji je političar visokog profila i, prema tome, oni tvrde da nije uzet u obzir princip jednakih snaga. Oni su dalje naveli da se princip jednakosti može povrediti u situaciji kada javne vlasti ne obezbede kompletan i blagovremen uvid i informacije osobi koja traži da joj se garantuju i zaštite njihova prava.
43. Žalioци su naglasili da oni nikada nisu sporili pravo EULEX-ovih tužilaca da odluče, shodno zakonu na snazi, da li određeni slučaj treba ili ne treba da bude ispitan. Njihovo nezadovoljstvo se odnosilo na činjenicu da je EULEX-ovo odbacivanje njihove krivične prijave njima poslato putem elektronske pošte bez ikakvog objašnjenja zašto je takva odluka doneta. Tačnije, nisu obavešteni o tome koji su istražni koraci bili preduzeti. EULEX-ovi tužioци se nikada nisu sastali sa žalioциma ili pak izrazili želju za tim.
44. U zaključku, žalioци su izjavili da, ukoliko organi vlasti nisu u mogućnosti da spreče ponižavajuće postupanje nad određenom osobom ili pretnje po njihov privatan i porodični život, imaju pozitivnu obavezu da predvide i omoguće delotvorne zakonske mehanizme za identifikovanje i kažnjavanje osoba koje su odgovorne za takva uznemiravanja. Prema rečima žalilaca, u ovom slučaju EULEX je bio u obavezi da sprovede celokupnu istragu i da obavesti žalioce, kao oštećenu stranu, o svim nalazima i da ih uključi u istragu. Oni tvrde da su pretnje koje je uputio visoki vladin zvaničnik dovele do snažnog osećanja ranjivosti, poniženja i straha. Pored toga, od leta 1999. godine žalioциma je uskraćeno njihovo pravo na svoju imovinu. Oni su takođe i verovanja da su, kao interno raseljena lica koja pripadaju Srpskoj manjinskoj zajednici, nejednako tretirani i da je EULEX-ovo tužilaštvo toj činjenici trebalo da dà veću pažnju.
45. ŠM je podneo naknadna zapažanja u odgovoru na komentare žalilaca. On tvrdi da primenljiv zakonski okvir rada nikako ne obavezuje da doneta odluka za odbacivanje krivične prijave treba da ima specifično i detaljno obrazloženje.
46. Pored toga, čak i ako su obaveštenja o odbacivanju u bilo kom od slučajeva sadržala nedostatke, ti nedostaci, prema mišljenju ŠM-a,

nisu doveli do povrede ljudskih prava. Za razliku od sudskih odluka, u odlukama tužilaštva za odbacivanje krivične prijave nisu u obavezi da obezbede detaljno obrazloženje relevantnih instrumenata za ljudska prava i principe u koje se ista ogleda.

47. ŠM je dodao da je žaliocima dodeljen pristup u sva tri predmetna spisa.
48. Žalioци su odgovorili na naknadna zapažanja ŠM-a i ponovili svoje prethodne komentare. Tačnije, naveli su da je EULEX prekršio njihova osnovna ljudska prava, naročito pravo na pristup sudu.
49. ŠM je odgovorio na zapažanja žalilaca i ukratko naveo činjenice i podneske koji su ranije podneti. Takođe je ponovio svoje poglede o tome da jedan tužilac nije zakonom obavezan da obavesti navodnu oštećenu stranu o postupcima sprovedenim tokom preliminarnе istrage.

Procena Komisije

Mandat Komisije (Pravilo 25. § 1. iz pravilnika o radu Komisije)

50. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima.
51. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravilnika o radu Komisije.
52. Nikakva zapažanja nisu podneta od strane stranaka u pogledu prihvatljivosti žalbe.
53. Shodno pravilu 25. paragraf 1. iz Pravilnika o radu, Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.
54. Komisija je već konstatovala da su postupci EULEX-ovih tužilaca deo izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu a samim tim u principu spadaju i unutar sfere mandata Komisije (vidi, npr., *Krlić protiv EULEX-a*, br. 2012-21, od 26. avgusta 2014. god., § 23; *Y protiv EULEX-a*, br. 2011-28, od 15. novembra 2012. god., § 35). Prema tome Komisija ne vidi ni jedan razlog da odstupi od ovog pogleda.

Navodna kršenja člana 3. Konvencije

55. Komisija konstatuje da maltretiranje mora da dostigne makar minimalni nivo okrutnosti kako bi spao unutar skupa člana 3. Konvencije. Procena ovog nivoa zavisi od svih okolnosti slučaja (vidi, npr., *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, od 18. januara 1978. god., § 162, Serije A br. 25.).
56. Komisija nije uverena da su žalinci prikazali da ih je EULEX svojim postupcima ili propustima podvrgao bilo kakvom tretmanu kao onom koji se navodi u skupu člana 3.
57. Uzevši u obzir prethodno navedeno, Komisija zaključuje da je ova žalba očigledno neosnovana.

Navodna kršenja člana 8. Konvencije (pozitivne obaveze)

58. Komisija ponavlja da, prema praksi rada Suda, pojam "privatan život" pod članom 8. je opširan i ne podleže iscrpnoj definiciji; u zavisnosti od okolnosti može da obuhvati moralni i fizički integritet određene osobe (vidi *X i Y protiv Holandije* presuda od 26. marta 1985. god., Serije A br. 91, p. 11, § 22; *Niemietz protiv Nemačke* presuda od 16. decembra 1992. god., Serije A br. 215-B, p. 11, § 29; *Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva* presuda od 25. marta 1993. god., Serije A br. 247-C, pp. 60–61, §§ 34. i 36.). Član 8. takođe štiti dom pojedinca i određene profesionalne i poslovne aktivnosti ili objekte (vidi, npr., *Niemietz protiv Nemačke* presuda prethodno navedena, § 31.).
59. Komisija dalje konstatuje da neuspeh organa vlasti da zaštite fizički ili moralni integritet jedne osobe ili da spreče napade na kuću i imovinu te osobe može da nametne pitanja shodno člana 8. Konvencije u smislu njihovih pozitivnih obaveza koje su svojstvene ovoj odredbi (*X i Y protiv Holandije*, od 26. marta 1985. god., §§ 22-23, Serije A br. 91; *Odièvre protiv Francuske* [GC], br. 42326/98, § 42, ESLJP 2003-III; *Hatton i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 36022/97, §§ 96-98, ESLJP 2003-VIII).
60. Ipak, Komisija nije zadovoljna utvrđenim da su, pod datim okolnostima, EULEX-ovi postupci učestvovali ili doprineli kršenju prava žalilaca pod članom 8. Konvencije. Iako su prava žalilaca pod članom 8. mogla biti prekršena od strane trećih lica, nije pokazano kako su EULEX-ovi postupci ili propusti mogli da učestvuju u jednom takvom kršenju. Naročito nije utvrđeno da je EULEX podržao ili zatvorio oči pred ovim uplitanjima. Umesto toga, pokušali su pozitivno da ispitaju slučaj, mada bez uspeha. Iako ta istraga nije bila

besprekorna, žalioци nisu utvrdili da je EULEX-ova umešanost u tu istragu doprinela kršenju njihovih prava shodno člana 8.

61. Prema tome Komisija zaključuje da činjenice iz ovog slučaja ne otkrivaju da je EULEX prekršio prava garantovana članom 8. Konvencije.

Navodna kršenja člana 13. Konvencije

62. Komisija konstatuje da aktuelno postojanje povrede još jedne suštinske odredbe Konvencije nije preduslov za primenu ovog člana (vidi *Klass i ostali protiv Nemačke* presuda od 06. septembra 1978. god., serije A br. 28, s. 29, § 64), pod uslovom da se njihovo negodovanje pod ovim odredbama može smatrati "dokazivim" u smislu Konvencije (vidi, npr., *Boyle i Rice protiv Ujedinjenog Kraljevstva* presuda od 27. aprila 1988. god., serije A br. 131, p. 23, § 52, *Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, gore navedeno, § 39). Evropski sud za ljudska prava se uzdržao od davanja apstraktne definicije pojma dokazivosti, preferirajući da za svaki slučaj utvrdi, u smislu određenih činjenica i prirode iznetih pravnih pitanja, da li je dokaziva pritužba na navodno kršenje prava koja čini osnovu žalbe shodno člana 13., i ukoliko jeste da li su zahtevi ove odredbe u vezi sa tim ispunjeni. Prilikom vršenja procene Sud će u svojim zaključcima takođe razmotriti prihvatljivost osnovne žalbe (vidi *Ivan Atanasov protiv Bugarske*, br. 12853/03, §§ 100-101, od 02. decembra 2010. god., i *Boyle i Rice*, gore navedeno, § 54). Međutim, činjenica da je osnovna žalba proglašena neprihvatljivom ne znači da obavezno isključuje operaciju člana 13. (vidi *I.M. protiv Francuske*, br. 9152/09, § 103, 02. februara 2012. god.; *Gebremedhin [Gaberamadhien] protiv Francuske*, br. 25389/05, §§ 55-56, ESLJP 2007-II; i *M.A. protiv Kipra*, br. 41872/10, §§ 119-121, ESLJP 2013; *Asalya protiv Turske*, br. 43875/09, § 97, od 15. april 2014. god.). Komisija je usvojila ovaj pristup u svrhu trenutnog predmeta.
63. Obim primene člana 13. varira u zavisnosti od prirode žalbe podnosioca iste. Ipak, u svakom slučaju pravni lek koji je članom 13. Obavezan mora biti "efektan" u praksi kao i u zakonu (vidi *Aksoy protiv Turske* odluke 18. decembar 1996. god., Izveštaji 1996-VI, s. 2286, § 95; *Aydın protiv Turske* presuda od 25. septembra 1997. god., Izveštaji 1997-VI, pp. 1895-96, § 103). Gde se navodni neuspeh od strane organa vlasti da zaštite osobe od postupaka drugih tiče, član 13. ne mora uvek da zahteva da organi vlasti preuzmu odgovornost za istragu tih navoda (*D.P. i J.C. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 38719/97, § 135, od 10. oktobra 2002. god.). Ipak, onde gde postoji jedan takav pravni lek, on mora biti efektan, a to znači da bude sposoban pružanja zadovoljenja i razumnih izgleda za uspeh (*O'Keeffe protiv Irske [GC]*, br. 35810/09, § 177, ESLJP 2014).

64. Komisija konstatuje da je EULEX sproveo istragu povodom svih navoda koje su žalioци izneli. U tom smislu, ne može se reći za misiju da je propustila da u potpunosti istraži određene aspekte slučaja. Komisija takođe konstatuje da su EULEX-ovi tužιοci preduzeli različite korake kako bi dobili relevantne informacije – uključujući i traženje pomoći od lokalnih srpskih vlasti. Ostali istražni koraci su takođe prikladno preduzeti. Štaviše, komisija nije pronašla nikakve pokazatelje da su žalioци diskriminисani zbog njihove etničke pripadnosti.
65. Međutim, Komisija je zabrinuta određenim nedostacima u istražnom postupku: očigledno odsustvo uključenosti žrtava u istražnim postupcima; odsustvo obrazloženog objašnjenja za prekid postupaka u dotičnim slučajevima.
66. U skladu sa legitimnim razmatranjima poverljivosti i bezbednosti, žrtve imaju pravo u principu da budu dovoljno uključene i obavestene o istražnim postupcima (vidi, generalno, odluka Komisije u predmetu br. 2014-32 *L.O. protiv EULEX-a*, od 12. novembra 2015. god., §§ 60-61; *Ahmet Özkan i ostali protiv Turske*, gore navedeno, §§ 311-314, od 06. aprila 2004. god.; *Isayeva protiv Rusije*, gore navedeno, § 211-214; *Al-Skeini i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 55721/07, od 07. jula 2011. god., §167, ESLJP 2011).
67. Pored toga, obaveza da dovoljno obrazloženo objašnjenje treba biti dato kako bi se zatvorila jedna istraga pruža jedan obavezan element javne kontrole i odgovornosti (vidi *I protiv EULEX-a*, slučaj br. 2013-01, odluka od 27. novembra 2013, § 15). Godine 2005., Generalna Skupština UN-a usvojila je konsenzusom set "osnovnih principa i smernica o pravu na pravni lek i reparaciju za žrtve kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih kršenja Međunarodnog humanitarnog prava." Prema ovom instrumentu, obaveza da se poštuje, da se osigura poštovanje i sprovođenje međunarodnog zakona za ljudska prava i međunarodnog humanitarnog prava kao što je predviđeno u skladu sa odgovarajućim organima zakona, između ostalog, uključuje dužnost da se "kršenja istraže efektivno, brzo, temeljno i nepristrasno" (osnovni principi, par. 3(b); vidi takođe, između ostalog, *Bouyid protiv Belgije*, presuda od 28. septembra 2015. god., §§ 114-123 a vlasti su citirale; vidi, takođe, član 6(1) i (3) i član 11 Smernice 2012/29/EU Evropskog Parlamenta i Saveta od 25. oktobra 2012. god. uspostavljajući minimalne standarde o pravima, podršci i zaštiti žrtava zločina, i zamena Okvirne Odluke Saveta 2001/220/JHA). Kako bi potvrdili da li neki organ vlasti primenjuje ove elemente zauzvrat zahteva neku vrstu objašnjenja za njihovu odluku da zatvore ili prekinu istragu i u nalazima činjenica i u odredbama suštinskog primenjenog zakona (vidi, ponovo, *I protiv EULEX-a*, slučaj br. 2013-01, odluka od 27. novembra 2013. god., § 15). Obrazloženo objašnjenje od strane nadležnih organa vlasti takođe treba da bude u

skladu sa pravima žrtava prema kojima treba postupati dostojanstveno i u skladu sa njihovim pravom za istinu.

68. Pored toga, nedostatak obrazloženog objašnjenja ili neadekvatni razlozi dati za zaključak ili prekid jedne istrage mogu biti inkompatibilni za efikasnu zaštitu prava, naročito za pravo žrtve na jedan efikasan pravni lek (vidi, npr., *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 04. maja 2001. god., tačnije § 123; *Rodríguez protiv Urugvaja*, Komunikacija br. 322/1988, U.N. Doc. CCPR/C/51/D/322/1988 (1994), § 6.3). Ovakav bi bio slučaj, na primer, ukoliko je žrtvi uskraćeno pravo na njegov ili njen, inače na raspolaganju, pravni lek ili ukoliko mu ili njoj je uskraćeno, konkretno u ovom slučaju, efektno korišćenje spomenutog pravnog leka.
69. Komisija konstatuje da i uključenost žrtava u istražnom postupku i potreba za obrazloženom objašnjenju o prekidu datog procesa su napravljeni sa namerom da stvore značajan stepen javne kontrole i osećaj među žrtvama da je prema njima postupano pravično i da je njihova potraga za pravdom brižljivo i efikasno sprovedena od strane organa vlasti (vidi, generalno, *Anguelova protiv Bugarske*, br. 38361/97, § 140, ESLJP 2002-IV). Dok nedostatak adekvatnih razloga u određenom slučaju ili neuspeh da se žrtve uključe možda ne znači da organi vlasti nisu uspeli da istraže pitanje detaljno, ipak naizgled se to može učiniti onima koji su uključeni u isto pitanje da tako izgleda. Prema tome efektni pravni lek u svrhu člana 13. treba shvatiti kao onaj kome je očigledno stalo do potrebe da se utvrdi da se žaliočevim predmetom postupalo pravično, temeljno i efikasno. Kako se to radi u praksi bolje je ostaviti određenim okolnostima predmeta.
70. Konkretno u ovom slučaju, žalioци nisu bili obaveštavani o toku istrage ni u kom trenutku jedino su obavešteni da je istraga završena onda kada je ista zaključena. Navodi se da žalioци nisu ni intervjuisani od strane organa vlasti.
71. Druga zabrinutost Komisije jeste da odluke EULEX-ovih tužilaca da zatvore slučajeve nisu obrazložene, u smislu pružanja uputstva žalioциma u pogledu rezultata istrage i razloga zaključivanja iste.
72. Iako se dužnost sudskih organa vlasti, da daju obrazloženje, ne može izreći u sličnoj meri na istražne ili tužilačke organe vlasti, odsustvo obrazloženja za zatvaranje istrage može da istakne zabrinutost sa tačke gledišta člana 13. date Konvencije. Pre svega, od suštinske važnosti je objašnjenje za zatvaranje istrage kako bi osigurali da odluka organa vlasti kao takva nije zasnovana ni na kakvim nekorektnim razmatranjima, faktorima ili pretpostavkama.

73. Zbog toga što vlasti nisu uključile značajno žrtve u proces i njihov neuspeh da im daju jasno obrazloženje za zatvaranje istrage povodom sve tri gore razmotrene tačke (1989-5/2011; 3086-2/2011; 3985-8/2011), Komisija nije zadovoljna time što osnovni element javnog nadzora nije zadovoljen u pogledu na bilo koji od tri predmeta. Pod tim okolnostima, Komisija smatra da je EULEX prekršio prava žalilaca pod članom 13. Konvencije u pogledu na sve tri navedene žalbe koje su žalisci podneli.

Navodno kršenje člana 14. Konvencije

74. Uzevši u obzir svoja sva tri zaključka pod članovima 3., 8. i 13. date Konvencije i obrazloženje koje vodi ka tim zaključcima, Komisija smatra da žalba prema članu 14. ne ističe bilo kakva odvojena pitanja.
75. Komisija zaključuje da nije neophodno da se žalbe ispituju ponaosob pod navedenom odredbom date Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA,

KOMISIJA, JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* žalbe shodno člana 3. date Konvencije neprihvatljivim zbog očite neosnovanosti;
2. *Zaključuje* da nije došlo do povrede člana 8. date Konvencije;
3. *Nalazi* povredu prava pod članom 13. date Konvencije;
4. *Zaključuje* da nije neophodno ispitati slučaj pod članom 14. date Konvencije.

IZJAVLJUJE

Da u smislu svojih gore navedenih nalaza činjenica i prava, Komisija nalazi za prikladnim da predoči preporuke ŠM-u, i stoga

PREPORUČUJE SLEDEĆE POPRAVNE POSTUPKE

- a. ŠM treba da dâ izjavu kojom priznaje da su okolnosti slučaja dovele do kršenja prava žalilaca što se može pripisati postupcima [i/ili propustima] karakterističnim za EULEX tokom sprovođenja svog izvršnog mandata;
- b. ŠM treba da dostavi kopiju ove odluke tužiocima EULEX-a putem relevantnih kanala. Primerak ove odluke će služiti kao informacija tužiocima EULEX-a od opšte prirode njihove obaveze da uključe žrtve u svojim istragama i da obezbede adekvatno obrazloženje za prekid jedne istrage u određenom slučaju.

U ime Komisije,

John J. RYAN
Viši pravni službenik

Magda MIERZEWSKA
Predsedavajući član